

EVALUATIE 1001HA SEPT 2020 - JUNI 2021

Urgenda, LTO en Pure Graze startten in het najaar 2020 een crowdfundingsactie voor 1001 hectare kruidenrijk grasland. Melkveehouders konden een 'Saladebuffet*' met 150 euro korting aanschaffen (dit is 50% korting voor gangbare melkveehouders, en 33% korting voor bio-boeren), en krijgen daar uitgebreide begeleiding bij.

Kruidenrijk grasland is beter voor de bodem, klimaat en biodiversiteit: door de grotere variëteit aan (bloeiende) kruiden en grassen. Ontstaat er meer bodem leven, en kunnen er meer insecten leven en dat is weer goed voor vogels. Kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen kunnen achterwege worden gelaten, en dat scheelt CO2 uitstoot. Ook voor koeien is een mengsel van grassen en kruiden gezond.

De campagne slaat aan onder boeren en met behulp van vier provincies, **ondersteuning vanuit ASN-bank** en enkele grotere donaties van bedrijven (Natuurmonumenten, Patagonia en Triodos Foundation) is er inmiddels voor 1265 hectare aan kruidenrijk mengsel verkocht en ingezaaid door 500 boeren. 500 boeren doen momenteel op laagdrempelige wijze ervaring op met kruidenrijk grasland.

Hiermee zijn 2500 voetbalvelden aan weiland ingezaaid met een mengsel met 13-18 verschillende soorten grassen, klavers en kruiden en is zo'n 1200 ton CO2 bespaard doordat er minder kunstmest is gebruikt.

Elke hectare hoogproductief kruidenrijk grasland levert potentieel het volgende op:

- 500 kilo minder kunstmest (geldt niet voor bio-boeren)
- 1000 kilo minder CO2 uitstoot (geldt niet voor bio-boeren)
- Meer voedsel voor insecten en vogels
- Minder bestrijdingsmiddelen (geldt niet voor bio-boeren)
- Betere waterberging door de diepere en verschillende wortels
- Gelijke opbrengst met meer biodiversiteit
- Een begeleidingstraject voor boeren met webinars of workshops
- Maatschappelijke waardering

Boeren in het hele land doen mee

De 500 boeren zitten verdeeld over Nederland, met duidelijk meer enthousiasme in de provincies die ook bijdroegen aan de campagne: Brabant, Gelderland, Utrecht en Groningen. Ook in Friesland deden veel boeren mee. Deelname in Zeeland en Flevoland blijft nog achter.

Provincie	Gangbaar	Biologisch	Totaal	Bijdrage provincie
Brabant	242	20	262	ja, 250 ha
Drenthe	58	9	67	nee
Flevoland	8		8	nee
Friesland	150	1	151	nee
Gelderland	240	1	241	ja, 101 ha
Groningen	101	6	107	ja, 101 ha
Limburg	20		20	nee
Noord-Holland	39		39	nee
Overijssel	192		192	nee
Utrecht	100	1	101	ja, 101 ha
Zeeland	57		57	nee
Zuid-Holland	20		20	nee
	1227	38	1265	83.000

We vroegen de boeren naar hun mening over de actie, het werken met kruidenrijk grasland, en de begeleiding om te horen of de actie succesvol is.

Samenvatting resultaten enquête

75 boeren vulden de enquête in en de resultaten zijn erg veelbelovend. De kortingsactie wordt enorm gewaardeerd. 87% geeft de actie de hoogste score, een 4 of een 5! Ze waarderen dat burgers worden betrokken, de laagdrempelige hulp en goede begeleiding.

Meer dan de helft van de boeren is tevreden met hoe de percelen erbij staan en vindt dat de koeien het er goed op doen. 55% van de boeren zegt zeker in de toekomst meer percelen in te willen zaaien met een kruidenrijk mengsel. Dat is precies wat deze campagne beoogde.

Slechts 6% van de boeren wil dit zeker niet, en de rest kijkt het nog even aan. Als er meer kortingsacties komen, zijn er meer boeren geneigd om meer percelen in te zaaien. De meeste boeren zouden wel hulp willen van hun eigen gemeente bij de crowdfundingactie.

Bijna 30% van de boeren gebruikte nog kunstmest op de percelen, maar over het algemeen wel veel minder dan zij normaal zouden doen. De beoogde besparing in CO2 en stikstofuitstoot, zal daarom wel wat naar beneden moeten worden bijgesteld.

Lees hieronder meer resultaten uit de enquête.

Conclusie: de campagne krijgt vervolg!

De campagne lijkt erg succesvol. Boeren waarderen de actie, doen ervaring op met kruidenrijk en de meesten willen er mee verder. Met de campagne wordt dus concreet resultaat geboekt voor klimaat en biodiversiteit.

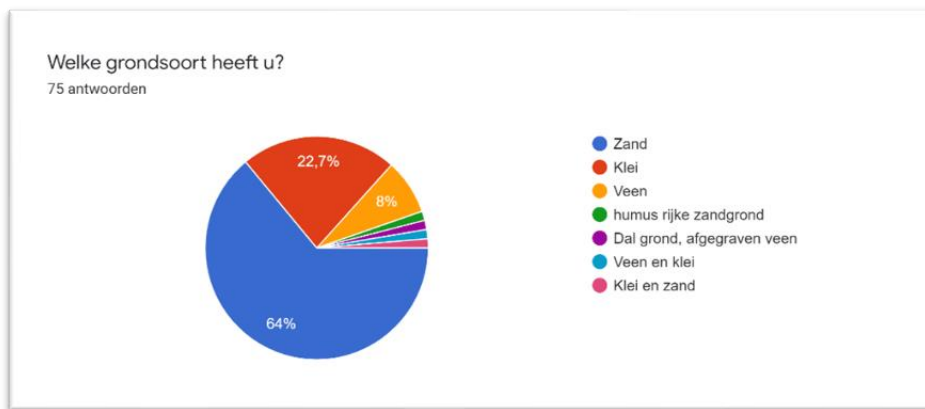
In het najaar van 2021 gaat 1001ha opnieuw van start met een tweede zaadleverancier en een ruimere keuze aan zaaimengsels. Zaadleverancier Barenbrug doet mee en boeren kunnen kiezen uit zes verschillende mengsels, ieder met meer kruiden en klavers. Zowel Barenbrug en Pure Graze leveren uitgebreide gratis begeleiding en dankzij crowdfunding kunnen melkveehouders alle mengsels met €150 korting per hectare bestellen.

Alle mengsels zijn geschikt voor weiden en maaien, zijn voorzien van de juiste NAK (en/of SKAL) certificaten. Om zoveel mogelijk boeren de kans te geven mee te doen, is deze tweede ronde in eerste instantie alleen bedoeld voor boeren die nog niet eerder meededen. Ook zit er een maximum aan van 3 hectare per boer, en 1 zaaimengsel/leverancier per boer.

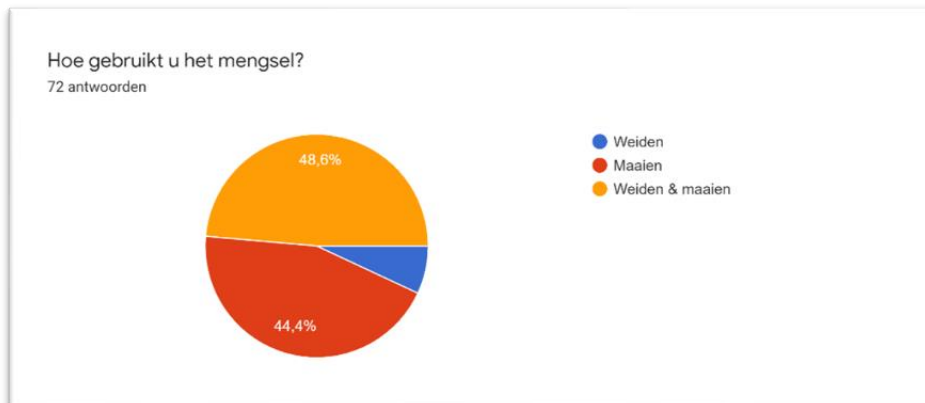
RESULTATEN ENQUETE

Van de 500 boeren vulden 75 de enquête in, dat is een response van 15%. De respondenten zijn redelijk evenredig verdeeld over de provincies met de meeste respondenten in Noord-Brabant (20%) en Gelderland (20%) en 0% uit Flevoland.

De meeste boeren – 64% - hebben ingezaaid op zandgrond, 22,7 op klei en 8% op veen. Zij waren unaniem tevreden over de levering van de mengsels. 65% van de boeren zaaiden in sept/okt 2020, 21% in maart/april 2021 en de overige boeren is onduidelijk.

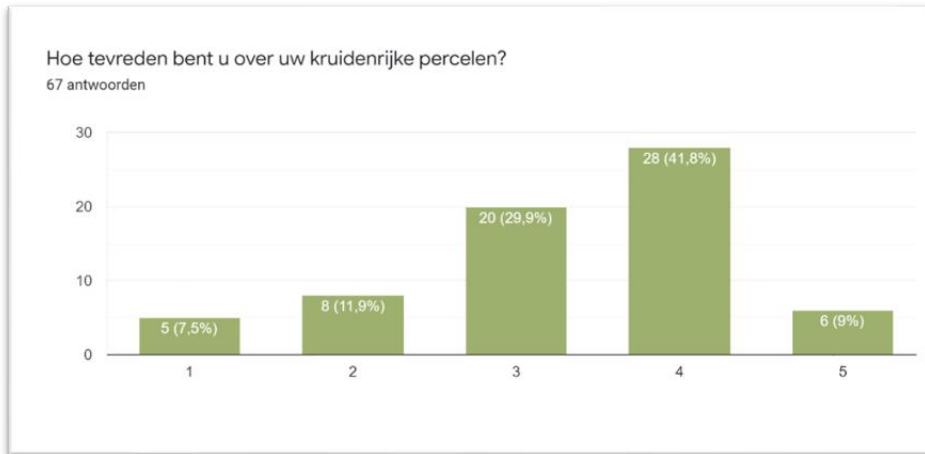

55% van de deelnemers gebruikt de percelen om te weiden en/of maaien, 44% weidt niet op de percelen.

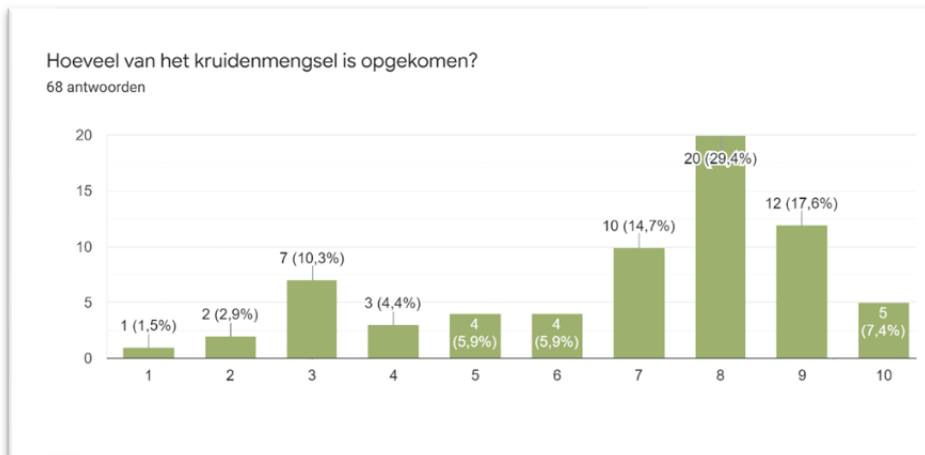

Tevredenheid onder boeren over de actie en de percelen

51% van de boeren is erg tevreden (80% of hoger) met de kruidenrijke percelen. 18% geeft de percelen een lagere score dan 50%.

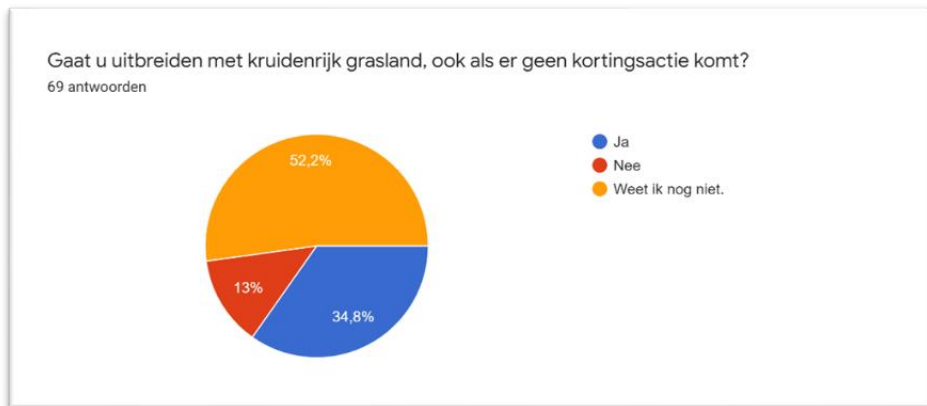
Bij de vraag hoeveel van het mengsel is opgekomen (0-100%), geeft 70% van de boeren aan dat 70% of meer van het mengsel opkwam. In de toelichting wordt vaak gerefereerd aan het natte voorjaar waardoor alles wat later was.

Meer dan de helft van de boeren (60%) zegt in de toekomst meer percelen met kruidenrijk grasmengsel in te willen zaaien, tegenover minder dan 6% die dat zeker niet willen. Uit de toelichting blijkt dat veel boeren het nog een paar maanden willen aankijken.

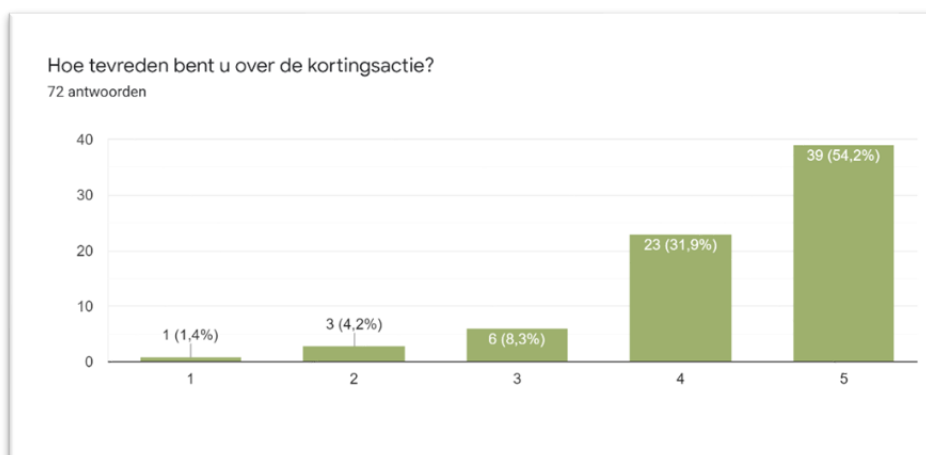

Maar als we vragen of ze zeker doorgaan met meer percelen als er géén kortingsactie komt, is het percentage van boeren die nee zegt of twijfelt hoger:

De kortingsactie werd in ieder geval enorm gewaardeerd door de boeren: een paar losse opmerkingen:

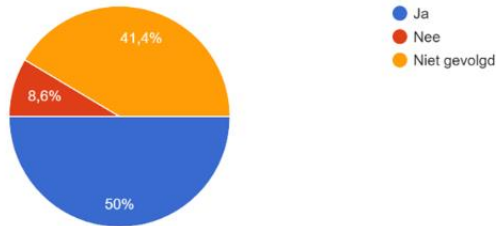
- Topactie;
- Kruidenrijk grasland trekt ook erg veel wild aan (hazen, weidevogels, reeën).
- Het mee doen is een start, geef ook ruimte voor onderhoud van kruidenrijk grasland zodat het interessant blijft op langer termijn.
- Ga zo door en maak het aantrekkelijker voor de boer. Haal bijvoorbeeld nog meer geld op uit acties zodat wij boeren meer kunnen experimenteren met kruidenrijk gras. Er valt nog een hoop te leren op dit gebied voor ons.
- Hele goede campagne, prikkel de grote natuurclubs maar om deze campagne ook te steunen.
- Goede campagne jammer dat de crowdfunding achterblijft bij de vraag terwijl wel veel burgers hun mond doen hoe wij boeren het moeten doen. Frustrerend.

Ook de webinars werden goed bezocht en gewaardeerd. De helft van de boeren bezocht een webinar en van hen was 80% tevreden.

Voldeed de informatie van het webinar aan uw verwachtingen?

70 antwoorden

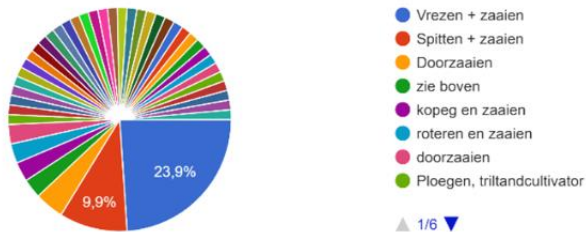

Vorbewerking, zaaimethode en opkomst van het mengsel

De volgende vragen gaan over de vorberekking, methode van inzaaien en over de opkomst van het mengsel. De meeste boeren hebben geploegd (33%), maar ook doorzaaien werd vaak genoemd. 11% heeft het vorige gewas eerst doodgespoten. 53% heeft breedwerpig gezaaid en 37% in rijen.

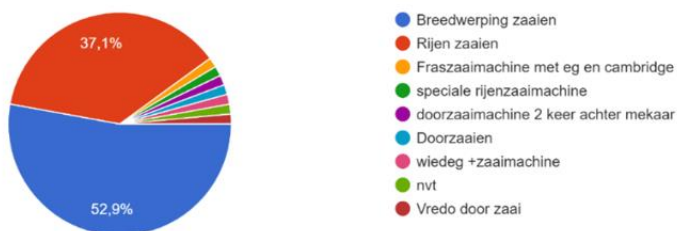
Hoe heeft u gezaaid? (a, m.b.t bodembewerking)

71 antwoorden

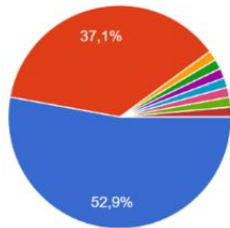
Hoe heeft u gezaaid? (b, m.b.t. zaai-methode)

70 antwoorden

Hoe heeft u gezaaid? (b, m.b.t. zaai-methode)

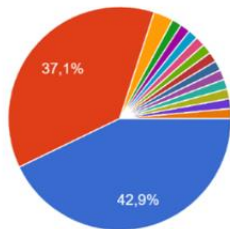
70 antwoorden

- Breedwerping zaaien
- Rijen zaaien
- Fraszaaimachine met eg en cambridge
- speciale rijenzaaimachine
- doorzaaimachine 2 keer achter mekaar
- Doorzaaien
- wiedeg +zaaimachine
- nvt
- Vredo door zaai

Heeft u gerold met een gekartelde rol na het zaaien?

70 antwoorden

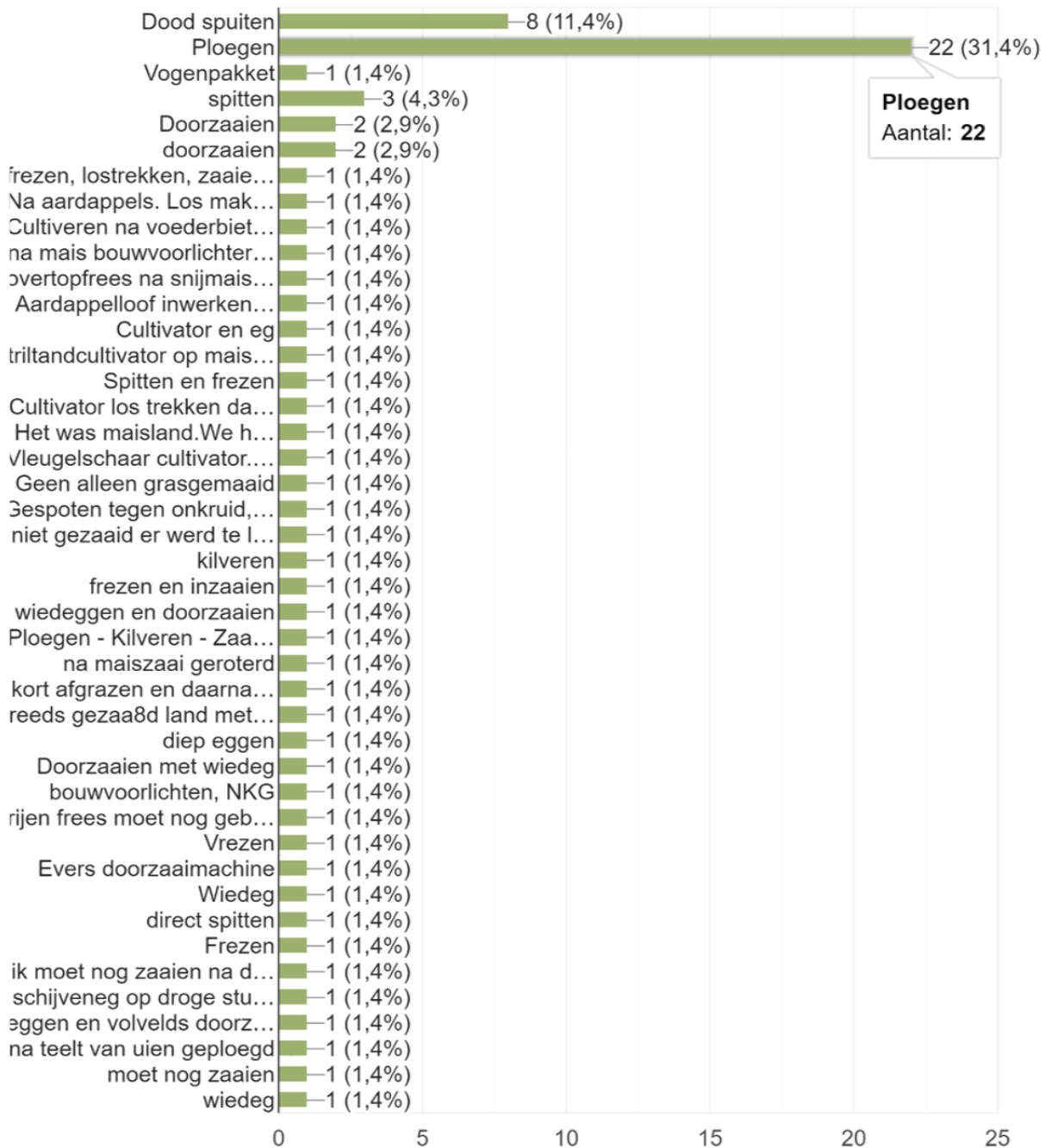

- Ja
- Nee
- gladde rol
- ja en nee, gekartelde rol achter de za...
- gekartelde rol op breedwerpige zaaim...
- Spoor aan spoor met de trekker
- Rol achter de doorzaaimachine
- nvt

▲ 1/2 ▼

Welke bewerkingen heeft u uitgevoerd om te zaaien? (Vink alleen aan indien van toepassing)

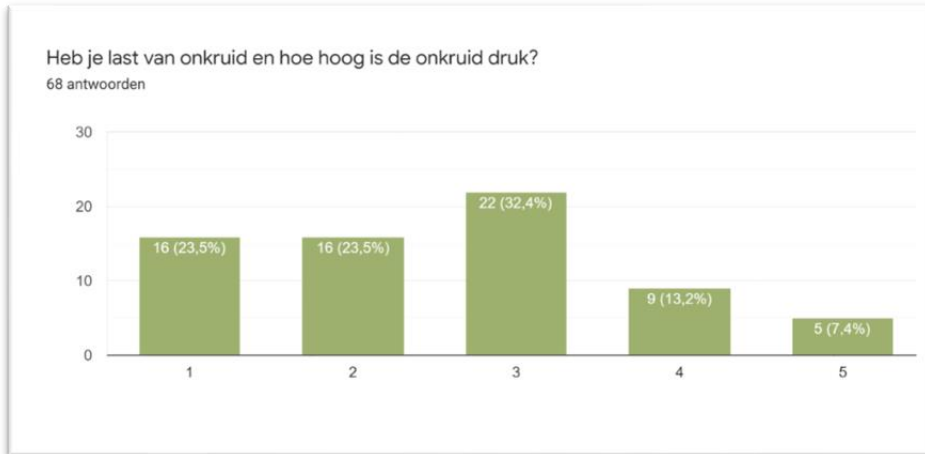
70 antwoorden

Ploegen
Aantal: 22

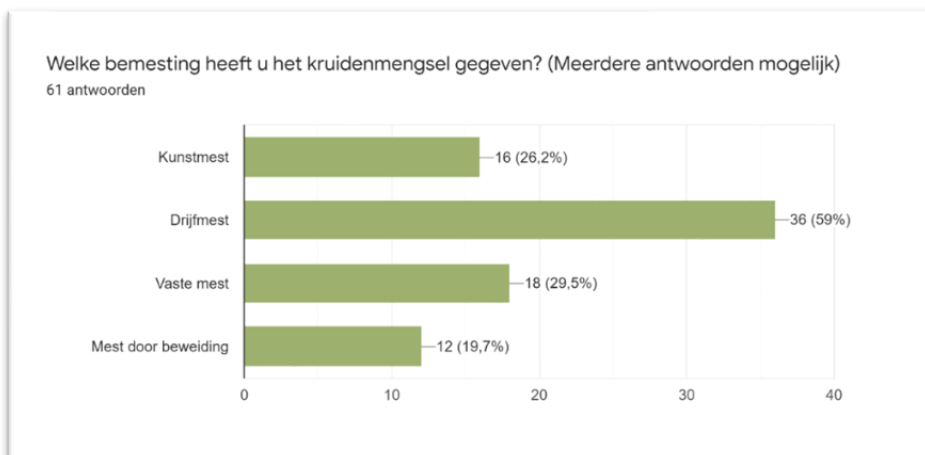
Onkruidruk

Zo'n 20% van de boeren ervaren matig tot veel onkruidruk (1=geen last, 5 = veel last), tegenover 23% géén last en 23% heel weinig last. We vroegen naar Meld, Muur en Kamille. Meld werd het meeste genoemd. In de opmerkingen noemden boeren ook vaak herderstasje.

Bemesting

De meeste boeren bemestten met drijfmest, gevolgd door vaste mest, kunstmest en mest door beweiding. Het hoge percentage boeren dat nog kunstmest heeft gebruikt, betekent dat de beoogde CO2 besparing naar beneden bijgesteld zal moeten worden.

De koeien

De meeste boeren zien geen verschil in de opname door de koeien, of een verbetering. Ook de productie is niet gewijzigd, geeft 75% van de boeren aan.

